

159

ZARZĄDZENIE PREZESA NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO

z dnia 30 lipca 1982 r.

w sprawie szczegółowych zasad rozliczeń pieniężnych jednostek gospodarki uspołecznionej

Na podstawie § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 czerwca 1982 r. w sprawie zasad rozliczeń pieniężnych jednostek gospodarki uspołecznionej (Dz. U. Nr 22, poz. 158) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozliczenia pieniężne z tytułu umów między jednostkami gospodarki uspołecznionej mogą być dokonywane gotówkowo lub bezgotówkowo.

§ 2. Formę rozliczeń ustalają strony w drodze umowy, z wyjątkiem wypadków, o których mowa w § 4 ust. 4, w § 5 ust. 7 oraz w § 6 ust. 2.

§ 3. 1. Czeki gotówkowe na kwoty powyżej 30.000 zł jednostki gospodarki uspołecznionej obowiązane są wystawiać w formie imiennej na rzecz określonej osoby.

2. Wystawca czeku obowiązany jest wpisać na przedniej stronie czeku imię i nazwisko osoby podejmującej gotówkę w banku, a na odwrotnej stronie czeku — cechy jej dowodu tożsamości (seria, numer, miejsce wystawienia).

3. Banki stwierdzają tożsamość osób podejmujących gotówkę na podstawie czeków imiennych.

§ 4. 1. Polecenie przelewu stanowi udzieloną bankowi dyspozycję dłużnika obciążenia jego rachunku określoną kwotą i uznania tą kwotą rachunku wierzyciela.

2. Bank może odmówić przyjęcia polecenia przelewu nie znajdującego pokrycia w środkach na rachun-

ku dłużnika, którego stan finansowy uniemożliwia terminowe wywiązywanie się z zobowiązań.

3. Bank obciąża rachunek dłużnika najpóźniej w następnym dniu roboczym po przyjęciu polecenia przelewu. Jeżeli w ciągu miesiąca od dnia przyjęcia przez bank polecenia przelewu nie nastąpi, wskutek braku środków, obciążenie rachunku dłużnika, bank zwraca dłużnikowi polecenie przelewu.

4. Faktury za wykonanie inwestycji i remontów budowlanych regulowane są za pomocą polecenia przelewu.

§ 5. 1. Rozliczenie w formie inkasa bankowego następuje na podstawie żądania zapłaty wystawionego przez wierzyciela i złożonego w banku prowadzącym rachunek dłużnika (inkaso bezpośrednie) lub w banku prowadzącym rachunek wierzyciela (inkaso pośrednie).

2. Żądanie zapłaty stanowi udzieloną bankowi dyspozycję wierzyciela — obciążenia określoną kwotą rachunku dłużnika i uznania tą kwotą jego rachunku. Obciążenie rachunku dłużnika następuje po wyrażeniu przez niego akceptu na zapłatę.

3. Akcept żądania zapłaty powinien być bezwarunkowy. Akcept może dotyczyć całości lub części kwoty objętej żądaniem zapłaty.

4. Dłużnik może upoważnić bank do pokrywania z jego rachunku określonych zobowiązań w terminie płatności, jeżeli przed upływem tego terminu nie złoży odmowy akceptu.

5. Akcept lub odmowa akceptu nie pozbawiają dłużnika i wierzyciela prawa do późniejszego wystąpienia ze wzajemnymi roszczeniami.

6. Jeżeli dłużnik w ciągu miesiąca po terminie płatności nie wyrazi akceptu żądania zapłaty albo jeżeli zaakceptowane żądanie zapłaty nie zostanie wskutek braku środków pokryte w ciągu miesiąca po terminie płatności, bank zwraca wierzycielowi żądanie zapłaty.

7. Rozliczenia z tytułu sprzedaży lub dostawy towarów, od których podatek obrotowy lub różnice budżetowe płatne są przy wpływie należności za towary, powinny być dokonywane w formie inkasowej. Nie dotyczy to należności rozliczanych za pomocą poleceń pobrania zgodnie z przepisami § 6 ust. 2 oraz należności niższych od dolnej granicy żądania zapłaty.

§ 6. 1. Polecenie pobrania stanowi udzieloną bankowi dyspozycję wierzyciela uznania jego rachunku określoną kwotą i obciążenia tą kwotą rachunku dłużnika. Bank uznaje rachunek wierzyciela z obciążeniem rachunku dłużnika najpóźniej w następnym dniu roboczym po przyjęciu polecenia pobrania. Obciążenie przez bank rachunku dłużnika nie wymaga jego zgody.

2. Za pomocą polecenia pobrania rozliczane są obligatoryjnie należności dotyczące:

- 1) płatności objętych tytułami wykonawczymi bądź prawomocnymi tytułami egzekucyjnymi oraz płatności objętych dokumentami mającymi moc tytułów egzekucyjnych,
- 2) kar i odszkodowań umownych oraz odsetek za opóźnienia w zapłacie do kwoty 100.000 zł, jeżeli kary te i odsetki nie zostały zapłacone przez dłużnika i nie są przez niego kwestionowane,
- 3) przewoźnego, opłat dodatkowych i kar za przetrzymywanie wagonów, przypadających na rzecz Polskich Kolei Państwowych,
- 4) dotacji przedmiotowych,
- 5) wyrobów spirytusowych i spirytusu „luzem”,
- 6) ujemnych różnic budżetowych z tytułu przeceny zapasów towarów w handlu w wyniku zmian cen.

3. Za pomocą polecenia pobrania mogą być, poza należnościami, o których mowa w ust. 2, rozliczane wszelkie transakcje z tytułu umów, jeżeli strony ustalą w umowie regulowanie należności za pomocą tej formy. Ustalenie w umowie rozliczeń w formie polecenia pobrania wymaga uzyskania przez dłużnika gwarancji jego banku zapewniającego pokrycie finansowe na rachunku dłużnika.

4. W razie braku środków, w ciągu 5 dni roboczych, na rachunku dłużnika na pokrycie polecenia pobrania, bank zwraca polecenie pobrania wierzycielowi, a sumą tego polecenia obciąża jego rachunek. Polecenie pobrania dotyczące należności, o których mowa w ust. 2 pkt 1, bank przechowuje do czasu jego pokrycia, chyba że wierzyciel zażąda zwrotu tytułu bądź dokumentu objętego tym poleceniem.

§ 7. 1. Czek rozrachunkowy służy tylko do rozrachunku między stronami i stanowi dyspozycję wystawcy czeku udzieloną bankowi do obciążenia jego rachunku kwotą, na którą czek został wystawiony, oraz uznania tą kwotą rachunku odbiorcy czeku.

2. Na wniosek posiadacza rachunku bank może potwierdzić czek rozrachunkowy, rezerwując jednocześnie ze środków posiadacza rachunku odpowiednią kwotę na pokrycie czeku.

3. Czek rozrachunkowy może być przyjęty do realizacji przez bank, w którym odbiorca czeku posiada rachunek, w celu uznania tego rachunku i obciążenia rachunku wystawcy czeku. W razie braku pokrycia na rachunku wystawcy czeku bank właściwy dla wystawcy zwraca czek wierzycielowi po upływie 5 dni od dnia jego otrzymania, obciążając kwotą czeku uprzednio uznany rachunek.

4. Termin przedstawienia do zapłaty czeku rozrachunkowego i potwierdzonego czeku rozrachunkowego wynosi 10 dni od dnia wystawienia czeku.

§ 8. 1. Rozliczenie za pomocą akredytywy polega na pokrywaniu określonych płatności przez bank ze środków dłużnika z zachowaniem warunków ustalonych przez dłużnika.

2. Termin ważności akredytywy liczy się od daty jej otwarcia i wynosi 30 dni. W uzasadnionych wypadkach bank dłużnika może termin ten przedłużyć.

§ 9. 1. Zobowiązania wynikające z umów polegających na świadczeniach okresowych mogą być regulowane w drodze rozliczeń planowych.

2. Regulowanie zobowiązań w ramach rozliczeń planowych następuje za pomocą polecenia przelewu lub żądania zapłaty w ustalonych umową okresach i sumach — niezależnie od wartości wykonanych świadczeń.

3. Wyrównanie rozliczeń na podstawie otrzymanych faktur następuje co miesiąc. Strony mogą w umowie termin ten skrócić lub przedłużyć.

§ 10. 1. Płatności wynikające ze wzajemnych stałych świadczeń mogą być regulowane w drodze okresowych rozliczeń saldami za pomocą polecenia przelewu lub żądania zapłaty.

2. Ustalenie i rozliczenie salda następuje co miesiąc. Strony mogą w drodze umowy termin ten skrócić.

§ 11. 1. Niezależnie od form przewidzianych w poprzedzających przepisach strony mogą dokonywać rozliczenia wzajemnych wierzytelności w drodze ich potrącenia na zasadach prawa cywilnego.

2. Banki mogą również z własnej inicjatywy przeprowadzać potrącenia wzajemnych, bezspornych wierzytelności (zaakceptowane żądania zapłaty, złożone polecenia przelewu).

§ 12. Traci moc zarządzenie Ministra Finansów z dnia 19 maja 1971 r. w sprawie stosowania imiennych czeków gotówkowych (Monitor Polski Nr 32, poz. 202).

§ 13. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 lipca 1982 r., z tym że co do terminu zapłaty z tytułu umów wykonanych przed wejściem w życie zarządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe, a uprawnienia przyznane wierzycielom przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego do stosowania polecenia pobrania przed wejściem w życie zarządzenia utrzymuje się w mocy.

Prezes Narodowego Banku Polskiego: w z. S. Nieckarz